

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Град Нови Сад
Локални омбудсман

ИЗВЕШТАЈ ЗА 2022. ГОДИНУ

У Новом Саду, марта 2023. године

САДРЖАЈ:

1. Увод	3
2. Правни оквир деловања Локалног омбудсмана ¹	4
3. Активности Локалног омбудсмана	4
4. Статистички подаци	5
5. Рад Локалног омбудсмана по притужбама грађана	8
5.1 Препоруке, мишљења, предлози, иницијативе	9
5.2 Предмети вођени током 2022. године.....	18
6. Обилазак месних заједница на територији Града Новог Сада	22
7. Активности Локалног омбудсмана у области заштите и унапређења људских права	22
8. Стручни скупови	30
9. Присутност у медијима	36
10. Финансијска средства	37

---

¹ Сви појмови који се користе у овом тексту у мушком роду, обухватају исте појмове у женском роду.

1. УВОД

Претходна 2022. година у погледу поштовања права грађана у Новом Саду, а са аспекта права посебно осетљивих група којима се Локални омбудсман бавио током године није донела велика изненађења.

Поједине посебно осетљиве групе су захтевале веће поштовање својих права, али ниједан предмет који је водио Локални омбудсман није се тичао егзистенцијалних права посебно осетљивих група, већ су у питању били захтеви за побољшањем њиховог положаја.

Ово што је уочљиво је да је претходне 2022. године повећан број препорука и мишљења које је дао Локални омбудсман. Препоруке ће детаљније бити обрађене касније током Извештаја. Органи, односно службе Града Новог Сада су у великом проценту поступили по препорукама које је дао Локални омбудсман.

Што се тиче сарадње са органима управе, са скоро свим органима управе, односно службама Града Новог Сада сарадња је била коректна и благовремена, а Локални омбудсман ће током 2023. године настојати да се сарадња са свим органима, односно службама Града Новог Сада оствари на још бољем нивоу, а у циљу што бољег остваривања права грађана.

Претходне године, као и ранијих година, Локални омбудсман је организовао низ активности са циљем промоције и унапређења људских и мањинских права. Током 2022. године Локални омбудсман се бавио посебно осетљивим групама- децом жртвама вршњачког насиља, женама и родном равноправношћу, ученицима средњих школа у Граду Новом Саду и особама са инвалидитетом. Такође, једна од тема којом се бавио Локални омбудсман је и право наших суграђана на живот у здравој животној средини. Наведене активности ће детаљније бити обрађене у овом Извештају, а резултати спроведених истраживања су објављени и на сајту Локалног омбудсмана lokalniombudsman.novisad.rs

Са друге стране, поред кадровских промена које су се током године десиле у Стручној служби Локалног омбудсмана, имајући у виду да су два запослена остварила радни однос на неодређено време у овој институцији, додатна мотивација за веће ангажовање запослених на промоцији и заштити права наших суграђана је признање осталих омбудсмана у Републици Србији. Наиме, чланови Удружења омбудсмана Србије су на седници Скупштине Удружења која је одржана у јуну месецу 2022. године за председницу Удружења изабрали Марину Попов Иветић, Локалног омбудсмана Града Новог Сада. Иако председавање овим Удружењем доноси низ обавеза, као и велику одговорност, добром организацијом и тимским радом запослених у Стручној служби Локалног омбудсмана Града Новог Сада наши суграђани, што се тиче заштите својих права, нису осетили ову промену.

2. ПРАВНИ ОКВИР ДЕЛОВАЊА ЛОКАЛНОГ ОМБУДСМАНА

У складу са чланом 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, бр. 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон и 47/18), којим је прописано да се у јединици локалне самоуправе може установити локални омбудсман, који је овлашћен да независно и самостално контролише поштовање права грађана, утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем органа управе и јавних служби, ако се ради о повреди прописа и општих аката јединице локалне самоуправе, да се надлежност, овлашћења, начин поступања и избора и престанка дужности локалног омбудсмана уређује статутом и другим општим актом, Скупштина Града Новог Сада је усвојила Статут Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“ број 11/19), који у одредби члана 127. прописује да Локални омбудсман независно и самостално штити права грађана и контролише рад градских управа, посебних организација и служби, Градског већа када поступа као другостепени орган у управном поступку, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Града, као и других органа и организација, предузећа и установа чији је оснивач Град, а којима су поверена јавна овлашћења, као и да се Одлуком Скупштине Града ближе уређују надлежност и овлашћења, начин поступања и поступак одлучивања, избор и престанак дужности, као и друга питања од значаја за рад Локалног омбудсмана.

На основу Статута, Скупштина Града Новог Сада је на седници одржаној дана 12. децембра 2019. године усвојила Одлуку о Локалном омбудсману („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 59/19), а која Одлука је ступила на снагу 21. децембра 2019. године.

Одредбом члана 45. Одлуке о Локалном омбудсману прописано је да Локални омбудсман једном годишње, а најкасније до 15. марта наредне године, подноси Скупштини Града извештај за претходну годину о својим активностима, о остваривању, поштовању и унапређењу људских права, у коме износи општу оцену о раду органа, односно служби са становишта стања заштите људских права и слобода, положаја рањивих група, као и уочене пропусте и мере које предлаже за њихово отклањање. Извештај из става 1. овог члана садржи нарочито број и структуру притужби, општу оцену рада органа, односно службе са становишта примене прописа, уочене пропусте и препоруке, мишљења и предлоге за њихово отклањање, као и критике и похвале појединим органима, односно службама, и старешинама који руководе органима, односно службама. Извештај из става 1. овог члана објављује се у „Службеном листу Града Новог Сада“ и на интернет порталу Скупштине Града, а доставља се и средствима јавног информисања. Извештај Локалног омбудсмана се разматра пред Скупштином Града и о њему се не гласа.

3. АКТИВНОСТИ ЛОКАЛНОГ ОМБУДСМАНА

Основна надлежност омбудсмана је контрола рада органа управе, односно поступање по притужбама и обраћањима грађана, као и разговори са грађанима,

усмено у канцеларији или телефонским путем. Самим тим, највећи део активности које спроводи Локални омбудсман усмерено је управо на решавање проблема на које грађани указују.

У циљу приближавања Локалног омбудсмана грађанима, током 2022. године Локални омбудсман је поново покренуо акцију обиласка месних заједница које су најудаљеније у односу на канцеларију омбудсмана, са циљем да и грађани који нису у могућности да дођу у просторије Локалног омбудсмана добију савет и правну заштиту у оквиру надлежности Локалног омбудсмана. Иако је у последње време све више приметан тренд да се грађани Локалном омбудсману све мање обраћају доласком у канцеларију ради разговора са запосленима, а све више упућују притужбе путем савремених начина комуникације, односно путем електронске поште, Локални омбудсман планира да у наредном периоду посету удаљеним месним заједницама спроводи као редовну активност, с обзиром да се одређени број грађана јавио Локалном омбудсману након завршене посете месној заједници, а из разлога што нису на време видели објаву у медијима да ће Локални омбудсман посетити њихову месну заједницу.

Претходне године, као и ранијих година, Локални омбудсман је спровео низ активности у циљу промоције и унапређења права посебно осетљивих група, о чему ће бити више речи касније током Извештаја.

4. СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ

Локалном омбудсману се током 2022. године обратило укупно 495 грађана, што подношењем притужбе, што телефонским позивом или личним доласком на разговор са запосленима. Поднето је 186 притужби (13 мање него 2021. године), 8 поступака је покренуто по сопственој иницијативи Локалног омбудсмана (4 више него 2021. године), а 301 грађанин се обратио усменим путем.

Локални омбудсман је током 2022. године поступао у укупно 227 предмета. Од тог броја 33 предмета је из 2021. године пренето у 2022. годину, а током 2022. године Локални омбудсман је формирао 194 предмета по основу притужби грађана и сопствене иницијативе. На крају 2022. године Локални омбудсман није завршио поступак у укупно 35 предмета, који су сви покренути по основу притужби из 2022. године.

У погледу начина подношења притужбе, током 2022. године 114 грађана је притужбу поднело путем електронске поште, 48 грађана је притужбу поднело лично, 21 грађанин је притужбу поднео путем поште, 2 грађанина путем сајта Локалног омбудсмана, и 1 путем фејсбука, док је 8 предмета покренуто по сопственој иницијативи.

Што се тиче осталих контаката које су запослени у Локалном омбудсману имали са грађанима, а који нису резултирали подношењем притужбе, запослени у канцеларији Локалног омбудсмана су обавили 177 телефонских разговора са грађанима и 124 разговора са грађанима који су у канцеларију Локалног омбудсмана приступили лично, а током којих су грађани упућени на одговарајући правни поступак.

Одредбом члана 2. Одлуке о Локалном омбудсману прописано је да Локални омбудсман контролише рад градских управа, посебних организација и служби Града Новог Сада, Градског већа када поступа као другостепени орган у управном поступку, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Града Новог Сада, као и других органа и организација, предузећа и установа чији је оснивач Град Нови Сад, а којима су поверена јавна овлашћења.

Број поднетих примедби на рад органа, односно служби Града Новог Сада, је приказан у следећој табели:

	Назив органа	Број примедби
1.	Градска управа за инспекцијске послове	63
2.	Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције	27
3.	ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад	24
4.	Центар за социјални рад Града Новог Сада	22
5.	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове	14
6.	ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад	13
7.	Градска управа за имовину и имовинско-правне послове	13
8.	ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад	9
9.	ЈКП „Паркинг сервис“ Нови Сад	7
10.	ЈКП „Информатика“ Нови Сад	7
11.	ЈКП „Новосадска топлана“ Нови Сад	6
12.	ЈГСП „Нови Сад“	5
13.	Градска управа за саобраћај и путеве	4
14.	Градска пореска управа	4
15.	ЈКП „Градско зеленило“	4
16.	ЈКП „Лисје“ Нови Сад	3
17.	Градска управа за социјалну и дечију заштиту	3
18.	Градска управа за комуналне послове	2
19.	Градска управа за образовање	2
20.	ЈП „Урбанизам“ Нови Сад	2
21.	Биро за пружање правне помоћи Града Новог Сада	1
22.	Градска управа за опште послове	1
23.	Завод за заштиту споменика културе	1
24.	Правобранилаштво Града Новог Сада	1
25.	Музеј Града Новог Сада	1
26.	ЈКП „Пут“ Нови Сад	1
27.	Културни центар	1

Уколико се упореди структура поднетих притужби са статистиком из претходног Извештаја, може се уочити да је само код неколико органа односно служби дошло до смањења броја примедби грађана, односно на већину служби и органа грађани су се појединачно више жалили. Током претходне године пад броја обраћања грађана појединачно по органима, односно службама се уочава код ПУ „Радосно детињство“, Градске управе за опште послове, у нешто већем броју код ЈКП „Лисје“, док је најизраженији пад броја примедби на рад Градске

пореске управе. Локални омбудсман користи ову прилику да напомене да је са Градском пореском управом увек имао успешну сарадњу, те да је велики број предмета покренутих по основу притужби грађана окончаван констатацијом да је орган отклонио повреду након обраћања Локалног омбудсмана. Дакле, Градска пореска управа је и у ранијим годинама имала разумевања за проблеме на које указују грађани, што је током 2022. године посебно дошло до изражаја. Свакако, оно на шта Локални омбудсман посебно указује је да су се грађани махом жалили на рад органа и служби са којима свакодневно највише и долазе у контакт и који су надлежни за решавање проблема на које грађани најчешће указују.

Поред примедби на рад органа, односно служби чији рад контролише Локални омбудсман, грађани су се током 2022. године жалили и на субјекте права чији рад не контролише Локални омбудсман, из ког разлога се Локални омбудсман оглашавао ненадлежним за поступање. Грађани су се жалили на рад републичких органа, предузећа и установа (73 грађана), на привредна друштва (68 грађана), органе и установе Аутономне покрајине Војводине (21 грађанин), јавне извршитеље (19 грађана), на комшије и суграђане (18 грађана), професионалне управнике и стамбене заједнице (15 грађана), Градско веће када није поступало као другостепени орган у управном поступку (5 грађана), органе и установе из других јединица локалне самоуправе (4 грађана), адвокате (6 грађана), Матицу српску (2 грађана), месне заједнице (1 грађанин) и удружења (1 грађанин).

Грађани су током 2022. године указивали Локалном омбудсману на следеће проблеме: комуналне проблеме, ћутање администрације, примедбе на обрачун рачуна комуналних услуга, примедбе на рад запослених и однос запослених према странкама, немогућност остваривања права, проблеме због пасивизиране адресе у СУП-у, проблеме око рефундације трошкова од РФЗО, нерешавање о захтеву за признавање својства странке у поступку, исказивања јавних података о посебно осетљивим групама, спори рад администрације, неспровођење донетих решења, нестручно обављање послова запослених, потребу за правним саветима, проблеме са комшијама и подстанарима, проблеме приликом купопродаје покретних и непокретних ствари, проблеме са дистрибутерима кабловске телевизије и мобилним оператерима, проблеме са послодавцима, узнемиравање, неовлашћено снимање, недостатак средстава за живот, насиље у породици, неисплаћивање припадајућих износа, непризнавање ауторских права и многе друге проблеме.

Од свих 192 предмета који су окончани у 2022. години, начини окончања су приказани у следећој табели:

Начин окончања поступка:	број
Одбачена притужба из разлога ненадлежности	51
Странка се није изјаснила на одговор органа	32
Одбачена притужба - преурањена	20
Орган решио проблем након обраћања Локалног омбудсмана	17
Обустављен поступак - остало	17
Утврђени недостаци – Препорука	7
Одбачена притужба - остало	7
Утврђени недостаци - мишљење	6

Одбачена притужба – није употпуњена	5
Обустављен поступак – странка задовољна одговором органа	5
Предмет прослеђен Заштитнику грађана Републике Србије	5
Обустављен поступак – нису утврђене неправилности у раду	4
Предмет прослеђен надлежном органу	4
Предмет прослеђен Покрајинском заштитнику грађана - омбудсману	3
Одбачена притужба – поднета после рока	3
Иницијатива за измену одлуке	3
Обустављен поступак – повучена притужба	2
Обустављен поступак – покренут други поступак	1
Укупно	192

Што се тиче обраћања грађана, а у ситуацијама када су се грађани обратили Локалном омбудсману усменим путем, а не писаним, исход тих обраћања је био следећи: у 191 случају Локални омбудсман се огласио ненадлежним, у 66 случаја било је преурањено обраћање када је Локални омбудсман упознао странку да се прво мора обратити надлежном органу, а тек уколико не успе да реши проблем да може поднети притужбу Локалном омбудсману, а у 22 случаја грађани су били упознати са могућношћу подношења притужбе јер је у питању ситуација из надлежности Локалног омбудсмана и случај је испуњавао прописане услове за подношење притужбе. Преостале 22 ситуације не потпадају ни под једну од наведених категорија.

Према члану 37. став 4. Одлуке о Локалном омбудсману, у случају одбацивања притужбе Локални омбудсман има обавезу да подносиоцу притужбе да савет о евентуалним другим могућностима за остваривање заштите његових права. У свим ситуацијама, дакле и када је била поднета притужба која је одбачена због ненадлежности, као и приликом усменог разговора са странкама, Локални омбудсман је грађане најчешће упућивао на правну помоћ (67 грађана), потом на Заштитника грађана Републике Србије (43 грађана), након тога следе инспекције републичког ранга (туристичка, здравствена, инспекција рада...) (24 грађана), други органи јединице локалне самоуправе (23 грађана), потом на поједина Министарства (20 грађана), затим следи Сектор за заштиту потрошача при Министарству трговине, туризма и телекомуникација (19 грађана), Комора извршитеља (15 грађана), потом на Покрајинског заштитника грађана – омбудсмана (12 грађана), Сектор унутрашње контроле при Министарству унутрашњих послова (11 грађана), суд (10 грађана), управника стамбене заједнице (9 грађана), Саветника за заштиту права пацијената (7 грађана) као и друге надлежне институције.

5. РАД ЛОКАЛНОГ ОМБУДСМАНА ПО ПРИТУЖБАМА ГРАЂАНА

Током 2022. године Локални омбудсман Града Новог Сада је, како је и наведено, водио 227 поступака. Током 2022. године Локални омбудсман је упутио осам препорука, шест мишљења и две Иницијативе за измену/доношење прописа. Локални омбудсман је током 2022. године, покренуо осам поступака по

сопственој иницијативи. У овом делу Извештаја биће представљено и неколико предмета који су обележили рад Локалног омбудсмана у претходној години, а у којима Локални омбудсман није констатовао да је дошло до пропуста у раду органа управе, већ је поступак окончан на неки други начин.

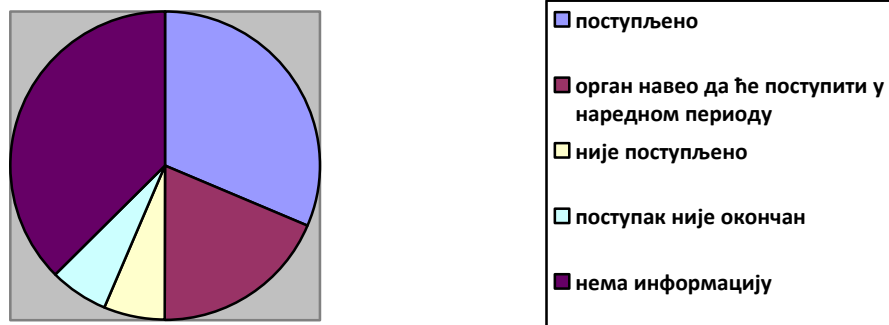
5.1 ПРЕПОРУКЕ, МИШЉЕЊА, ПРЕДЛОЗИ, ИНИЦИЈАТИВЕ

Према одредби члана 42. Одлуке о Локалном омбудсману, ако Локални омбудсман утврди да су постојали недостаци у раду органа, односно службе, упутиће препоруку, мишљење или предлог органу, односно служби о томе како би уочени недостатак требало отклонити. Орган, односно служба којој је Локални омбудсман упутио препоруку, мишљење или предлог, дужан је да обавести Локалног омбудсмана о мерама које је предузео, односно о разлозима због којих није поступио по препоруци, мишљењу или предлогу, најкасније у року од 30 дана од дана добијања препоруке, мишљења или предлога.

Ако орган, односно служба, не поступи по препоруци, мишљењу или предлогу, односно не обавести Локалног омбудсмана о томе шта је предузео, или ако Локални омбудсман сматра да предузете мере нису одговарајуће, обавестиће о томе орган који врши надзор над њиховим радом, односно Скупштину Града, Градоначелника или Градско веће, а може и да препоручи утврђивање одговорности старешине који руководи органом, односно службом.

Правна природа аката које доноси Локални омбудсман, пре свега препорука, је таква да исти немају обавезујућу правну снагу. Дакле, Локални омбудсман нема могућност да орган управе принуди на одређено деловање, већ само могућност да аргументима или ауторитетом увери орган управе у погрешност дотадашњег поступања и неопходност да се исто промени.

Са друге стране, иако препоруке немају обавезујућу правну снагу, органи управе имају обавезу сарадње са Локалним омбудсманом. Одредбом члана 38. став 4. Одлуке о Локалном омбудсману прописано је да ако орган, односно служба не поступи у складу са обавезама утврђеним овом одлуком, Локални омбудсман доноси Препоруку којом упознаје орган, односно службу, са прописаном обавезом сарадње са Локалним омбудсманом.

Према подацима које Локални омбудсман има у предметима, од 16 датих Препорука, Мишљења или Иницијатива, органи града су поступили по пет, за три

се орган изјаснио да ће поступити у наредном периоду, по једној није поступљено, док је једна дата у поступку који још увек није окончан, а у шест предмета Локални омбудсман у моменту писања овог Извештаја нема информацију да ли ће по истима бити поступљено.

Поред могућности упућивања препорука, предлога, мишљења и иницијатива, одредбом члана 44. став 1. Одлуке о Локалном омбудсману прописано је и да Локални омбудсман може да поступи и по сопственој иницијативи када на основу сопствених сазнања или на основу сазнања добијених из других извора, укључујући изузетно и анонимне притужбе, оцени да је актом, радњом или нечињењем органа, односно службе дошло до повреде људских права и слобода. Како је и наведено, током 2022. године Локални омбудсман је покренуо осам поступака на основу наведеног члана.

1.

Како је већ наведено, у ситуацији када орган, односно служба не поступи у складу са обавезама утврђеним Одлуком о Локалном омбудсману и не достави тражене податке Локалном омбудсману, Локални омбудсман доноси Препоруку којом упознаје орган, односно службу, са прописаном обавезом сарадње са Локалним омбудсманом.

У Извештају за 2021. годину је било наведено да током 2021. године Локални омбудсман није дао ниједну Препоруку због несарадње. Број ових Препорука је увек био низак, односно Локални омбудсман није често имао потребу да даје исту, с обзиром да је до сада имао врло коректну сарадњу са органима, односно службама Града Новог Сада.

Међутим, током 2022. године Локални омбудсман је упутио четири препоруке због несарадње, с тим да су три од наведене четири биле упућене једном предузећу – ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад. Четврта је упућена Градској управи за грађевинско земљиште и инвестиције.

Наведена чињеница је посебно изненађујућа за Локалног омбудсмана с обзиром да је са ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад увек имао задовољавајућу сарадњу, те ова врста Препоруке истом никада раније није била упућена. Локални омбудсман ће настојати да се ова ситуација током 2023. године промени, те изражава наду да у Извештају за 2023. годину неће морати да наводи да је настављена лоша сарадња између предузећа и Локалног омбудсмана.

Након писања Препоруке предузеће је у два предмета доставило одговор док у трећем Локални омбудсман до дана писања овог Извештаја није добио све тражене податке.

2.

Локални омбудсман Града Новог Сада је покренуо поступак по сопственој иницијативи те је поднео Иницијативу ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад за измену Правилника о техничким условима за прикључење на технички систем за водоснабдевање и технички систем канализације („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 13/1994).

Наиме, поступајући по притужбама грађана у претходном периоду које су се односиле на услове за прикључење и искључење са система водоснабдевања и канализације, Локални омбудсман је утврдио да Правилник о техничким условима за прикључење на технички систем за водоснабдевање и технички систем канализације није у складу са касније донетим прописима. Тачније, у одредби члана 8. наводи да се уз захтев за прикључење на водовод и канализацију за стамбени објекат подносе документа прописана Одлуком о производњи и испоруци воде, одвођењу и пречишћавању отпадних и атмосферских вода, производњи и испоруци топлоте и производњи и испоруци гаса („Сл. лист општине Нови Сад“ бр. 2/91 и 19/92) која више није на правној снази, те да се прилажу само услови за уређење простора, што није усаглашено са Законом о озакоњењу објеката („Сл. гласик РС“ бр. 96/2015, 83/2018 и 81/2020 – одлука УС) према ком пропису је потребно да предузеће поседује и доказ да је поступак озакоњења објекта окончан, као ни са праксом предузећа која од корисника захтева достављање и додатне документације, што није прописано предметним Правилником.

Имајући у виду да је од дана доношења Правилника прошло скоро 30 година, те да су у међувремену други прописи промењени, Локални омбудсман сматра да би било корисно исти ускладити са фактичким стањем у пословању предузећа.

Предузеће је доставило изјашњење да ће у наредном периоду извршити измену Правилника у смислу терминолошког усклађивања правилника са постојећим законским актима, где се технички услови за пројектовање и прикључење неће мењати.

3.

У поступку по притужби грађанина Локални омбудсман је дао Препоруку ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад да поступи у складу са одредбом члана 53. Одлуке о условима и начину организовања послова у вршењу комуналних делатности испоруке воде и уклањања вода („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 60/2010, 8/2011 – испр., 38/2011, 13/2014, 59/2016, 59/2019 и 59/2020), те да Градској управи за инспекцијске послове, Одсек комуналне инспекције, поново упути представку у циљу утврђивања да ли је објекат имао одговарајућу документацију за прикључење на јавни водовод и прикључак зграде, односно да ли су се стекли услови за издавање налога Предузећу о искључењу објекта са водоводног система. Препоручено је предузећу да у будућем раду приликом пријема документације од стране грађана поступа стручно, професионално и одговорно и да строго води рачуна о томе да ли је достављена документација правно валидна.

На основу утврђених чињеница, Локални омбудсман је утврдио да је ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад омогућио прикључење на водоводну мрежу објекту за који у моменту закључења уговора о изградњи раздвајања на кућном прикључку није имао одговарајући доказ да је поступак озакоњења позитивно и коначно окончан.

Са друге стране, ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад није начинио пропуст у раду када након пријаве притужиоца у овом предмету да је објекат нелегалан није приступио искључењу истог са водоводног система без одговарајућег решења комуналног инспектора.

Међутим, имајући у виду да се предузеће обратило Градској управи за инспекцијске послове, Сектору комуналне инспекције са пријавом на коју до дана писања ове Препоруке није добило одговор, предузеће, по ставу Локалног омбудсмана, има обавезу да поступи у складу са одредбом члана 53. Одлуке о условима и начину организовања послова у вршењу комуналних делатности испоруке воде и уклањања вода, те да Градској управи за инспекцијске послове, Одсек комуналне инспекције, поново упути представку у циљу утврђивања да ли је објекат имао одговарајућу документацију за прикључење на јавни водовод и прикључак зграде, односно да ли су се стекли услови за издавање налога Предузећу о искључењу објекта са водоводног система.

Наиме, ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад је дана 06. октобра 2021. године закључио уговор о изградњи раздвајања на кућном прикључку водовода на основу приложене документације, између осталих, решења о озакоњењу и оверене сагласности власника прикључка. Притужилац у овом предмету је оспорио оба наведена документа. У погледу оверене сагласности власника прикључка, Локални омбудсман указује да се иста може оспорити само пред надлежним судом. Међутим, предузеће је прихватило други наведени доказ који је доставио подносилац захтева, а у питању је Решење о озакоњењу које у моменту потписивања уговора не само да није било коначно, већ је било и укинута од стране надлежног другостепеног органа. Сагласно наведеном, предузеће у даљем раду приликом пријема документације од стране грађана мора поступати стручно, професионално и одговорно и строго водити рачуна о томе да ли је достављена документација правно валидна, односно у конкретном случају да ли достављено Решење о озакоњењу има клаузулу коначности стављену од стране надлежног органа.

Наведено из разлога што је законодавац, посебно ако се има у виду одредба члана 41. став 2. Закона о озакоњењу објеката, изричито стао на становиште да се водоводни прикључак може изградити само за објекте који су озакоњени, дакле не оне који су у поступку озакоњења.

Са друге стране, након пријема пријаве притужиоца у овом предмету да је објекат који је прикључен на водоводни систем још увек нелегалан, ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад основано није одмах приступио искључењу објекта са водоводног система, већ је захтевао налог од стране органа који је према важећим прописима надлежан да донесе исти. Наиме, према одредбама чланова 52.-55. Одлуке о условима и начину организовања послова у вршењу комуналних делатности испоруке воде и уклањања вода прописан је поступак према коме Градска управа за инспекцијске послове доноси налог којим налаже ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад искључење субјекта са водоводног прикључка.

Сагласно наведеним члановима, посебно ако се има у виду одредба члана 51. исте Одлуке, предузеће може самостално да искључи субјекта са водоводног

система само у таксативно набројаним хитним ситуацијама, међу којима није наведена ситуација искључења нелегалног субјекта са водоводног система Града Новог Сада. Према одредби члана 60. став 1. исте Одлуке надлежни орган за вршење инспекцијског надзора, самим тим и давања налога ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад је комунални инспектор. Наведеном органу се дописом од 29. децембра 2021. године основано и обратио ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад. Међутим, одговор од надлежног органа није добио до дана писања ове Препоруке, већ је добио одговор од Градске управе за инспекцијске послове, Сектора грађевинске инспекције, дакле потпуно другог сектора у надлежној Градској управи за инспекцијске послове.

Локални омбудсман је у Препоруци истакао да је свестан тога да је доступност чисте проточне воде једно од основних људских потреба и да се у савременом свету тежи томе да сваки човек има приступ чистој пијаћој води. Међутим, прикључење на водоводни прикључак без валидне документације, посебно без сагласности власника водоводног прикључка, представља директно кршење прописа и потенцијално угрожавање права, безбедности и сигурности власника прикључка. Имајући у виду овлашћења судова, прикључење на водоводни прикључак суседне зграде се вероватно може обезбедити на други, законит начин.

Предузеће је поступило по препоруци.

4.

Локални омбудсман Града Новог Сада је у 2022. години из локалних медија али и из разговора са грађанима дошао до сазнања која су захтевала поступање Локалног омбудсмана по сопственој иницијативи у складу са одредбом члана 44. Одлуке о Локалном омбудсману („Сл. лист Града Новог Сада“, бр. 59/2019).

Наиме, неколико медија објавило је информације о томе да су се грађани Новог Сада жалили да је у Новом Саду казна за извођење паса без повоца веома велика (казна износи 25.000,00 динара), да грађани нису знали да не могу да изводе псе на површинама на којим су били кажњени, да у Граду постоји мали број површина којима је намена извођење паса ради истрчавања, да су предметне површине у великом броју случајева удаљене од места становања и захтевају много времена и ангажовања да би се на њих извео кућни љубимац, да неке од површина за истрчавање нису адекватно опремљене и да се неадекватно одржавају као и да постоји бојазан да ће се број површина за ове намене, ионако већ недовољан, смањити услед изградње стамбено-пословних објеката у Граду.

Поводом овог проблема Локални омбудсман је присуствовао састанку са представницима Градске управе за инспекцијске послове Града Новог Сада (Одсек комуналне милиције и Комуналне инспекције) где је започет разговор о веома великом броју проблема који се тичу ове теме и где је између осталог закључено да је казна за извођење паса без повоца висока (као и казна за случај непоседовања пасоша за кућног љубимца приликом извођења или за непоседовање кесе за сакупљање измета), да у Граду постоји недовољан број

површина чија је намена извођење паса ради истрчавања и да површине које су предвиђене за ову намену нису све адекватно обележене и ограђене.

Стога је Локални омбудсман одлучио да у складу са чланом 23. Одлуке о Локалном омбудсману покрене поступак и прикупи податке са циљем утврђивања да ли има основа за покретање поступка за измену Одлуке о држању домаћих животиња („Сл. лист Града Новог Сада“, бр. 60/2010, 12/2011, 17/2011 - испр., 1/2012, 65/2013 - др. одлука, 13/2014, 11/2015, 33/2015 - аутентично тумачење, 63/2015, 16/2018, 31/2019 и 59/2019 и „Сл. гласник РС“, бр. 6/2021 - одлука УС) у делу у ком је предвиђена висина казне за извођење паса без повоца, као и казна за друга два горе наведена прекршаја и да Градској управи за комуналне послове, као органу који врши надзор над применом одредаба ове одлуке предложи смањење казни.

Локални омбудсман је од Градске управе за комуналне послове информисан да су прописане казне у складу са казненом политиком Града Новог Сада, да имају своје оправдање и да је потребно сачекати измене Закона о добробити животиња и након тога заузети став о овом питању.

Локални омбудсман ће у наредном периоду пратити предметну проблематику и у складу са овлашћењима предузети одговарајуће активности.

5.

Поводом горе наведеног проблема Локални омбудсман је покренуо још један поступак по сопственој иницијативи према ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад, с обзиром да се као проблем грађана наметнуо и недовољан број површина чија је намена извођење паса ради истрчавања као и проблем што постојеће површине које су предвиђене за ову намену нису све адекватно обележене и ограђене.

Иницијатива Локалног омбудсмана имала је за циљ повећавање броја обележених простора за истрчавање као и предузимање потребних радњи да се наведене површине обележе, ограде и одржавају на адекватан начин.

Поводом овог питања ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад информисала је Локалног омбудсмана о свом поступању, односно да је на основу анализе тренутног стања локација које се користе за ове намене и захтева грађана за повећање истих, Градској управи за комуналне послове упућена Иницијатива за допуну Одлуке о држању домаћих животиња.

Локални омбудсман је и о овој теми прикупио информације од Градске управе за комуналне послове, те ће у наредном периоду пратити предметну проблематику, предложене измене прописа и у складу са овлашћењима предузети одговарајуће активности.

6.

У поступку покренутом по притужбама грађана у којима се грађани жале на рад ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад због недобијања посуде за одлагање отпада (канте), Локални омбудсман је упутио три Препоруке ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад да, у складу са одредбама Одлуке о одржавању чистоће („Сл. лист Града Новог Сада“, бр. 25/2010, 37/2010 - испр., 3/2011 - испр., 21/2011, 13/2014, 34/2017, 16/2018, 31/2019 и 59/2019), грађанима у што краћем року обезбеди посуду за

одлагање отпада (канту) као и да грађанима пружи услугу одношења отпада из домаћинства, на начин како је то предвиђено Одлуком о одржавању чистоће.

Локалном омбудсману обратило се троје грађана који у притужби наводе да немају посуду за одлагање отпада (канту), иако уредно плаћају накнаду за изношење смећа преко рачуна ЈКП „Информатика“ Нови Сад. Надаље, наводе да су се обраћали ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад (лично као и путем телефона), али нису успели да добију посуду за одлагање отпада.

Поводом притужби Локални омбудсман је покренуо поступак контроле рада предузећа, те се обратио ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад која је у допису достављеном Локалном омбудсмана навела да тренутно нема посуду на стању као и да се очекује приспеће истих. Грађани су потом поново контактирали Локалног омбудсмана наводећи да још увек нису добили посуду за одлагање смећа.

Одлуком о одржавању чистоће („Сл. лист Града Новог Сада“, бр. 25/2010, 37/2010 - испр., 3/2011 - испр., 21/2011, 13/2014, 34/2017, 16/2018, 31/2019 и 59/2019) – (у даљем тексту: Одлука), прописани су услови и начин организовања послова у вршењу комуналне делатности одржавања чистоће на територији Града Новог Сада и то: права и обавезе јавног комуналног предузећа које одржава чистоћу у Граду и корисника услуга као и начин наплате цене за одржавање чистоће.

Одредбом члана 18. Одлуке прописане су обавезе Предузећа које је, поред обавеза утврђених законом, дужно да: одржава чистоћу у складу са програмима из чл. 11. и 13. ове одлуке; отпад расут приликом рада запослених у Предузећу на пословима одржавања чистоће одмах покупи и уклони; посуде постави у складу са Правилником; посуде обнавља, одржава и замењује; посуде врати на своје место након пражњења; преко средстава јавног информисања уредно упознаје јавност са пословима Предузећа у складу са овом одлуком; одржава чистоћу на начин којим се обезбеђује најмањи ризик по живот и здравље људи и животну средину и уклони отпад из члана 6. ове одлуке који није одложен у одговарајуће посуде, по налогу комуналног инспектора, о трошку корисника.

Одредбом члана 19. Одлуке прописане су обавезе корисника који је дужан да: одлаже отпад из члана 6. ове одлуке у одговарајуће посуде, у складу са овом одлуком; посуде доноси до места одређеног у складу са Правилником, а куда пролази возило за транспорт отпада; не омета запослене у Предузећу у обављању послова на одржавању чистоће; врши селекцију отпада уколико су посуде обележене; обезбеди да простор на коме се налазе посуде буде приступачан тако да је омогућено сакупљање отпада; одлаже отпад у одговарајућу посуду на начин којим се заузима најмања запремина посуде; одлаже отпад у посуду који по својој величини може да стане у посуду, а отпад који по величини не може да стане у посуду однесе на Градску депонију; користи посуде у складу са њиховом наменом; не одлаже грађевински отпад у посуде, изузев у за то предвиђене контејнере; не оштећује опрему, која је у функцији обављања комуналне делатности и Предузећу плаћа цену за извршену услугу.

Одредбом члана 21. став 1. Одлуке прописано је да је корисник дужан да од Предузећа преузме без накнаде одговарајућу канту за сакупљање отпада у року од 30 дана од дана почетка коришћења услуге одржавања чистоће.

Одредбом члана 28. став 1. Одлуке прописано је да Корисник плаћа цену за услугу одржавања чистоће, док је ставом 3. наведеног члана прописано да цену услуге одржавања чистоће одређује Надзорни одбор Предузећа, и то за домаћинство по члану домаћинства.

На основу увида у достављену документацију као и одредбе Одлуке о одржавању чистоће, Локални омбудсман је утврдио да су у раду ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад постојали недостаци. Наиме, ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад према наводима грађана, а што није оспорило ни Предузеће у свом одговору, није обезбедила посуду за одлагање отпада (канту) што представља обавезу Предузећа, на основу одредаба Одлуке. Због неведеног грађанима није ни пружена услуга одношења отпада из домаћинства на начин како је то предвиђено Одлуком.

Имајући у виду наведено Локални омбудсман упутио је Препоруке ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад у циљу отклањања недостатака у раду као и поштовања права грађана на пружање комуналне услуге одношења отпада на начин предвиђен одредбама Одлуке о одржавању чистоће.

Поводом упућених Препорука ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад обавестила је Локалног омбудсмана да тренутно нема техничких могућности да реше проблем грађана, односно да још увек немају посуде за одлагање отпада на стању, али да ће их уручити грађанима кад буду имали на стању.

У наведена три предмета један грађанин обавестио је Локалног омбудсмана да му је ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад обезбедила посуду за одлагање отпада, док преостала два грађанина нису доставила своје изјашњење.

7.

Локални омбудсман покренуо је поступак по сопственој иницијативи према ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад. Наиме, Локалном омбудсману обратило се више грађана из насељених места Степановићево и Футог, указујући да у насељу постоји проблем у вези одношења баштенског отпада из разлога што се баштенски отпад нередовно односи и постоји мали број контејнера за одношење баштенског отпада.

У циљу решавања наведеног проблема Локални омбудсман се обратио ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад указујући на наведене проблеме, како би предузеће предузело мере из своје надлежности.

ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад доставило је Локалном омбудсману допис у коме је наведено да је дошло до застоја у динамици одношења баштенског отпада на територији наведених приградских насеља, али да предузеће предузима мере да отклони све заостатке и да ће се баштенски отпад односити у трећој смени.

Имајући у виду наводе ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад Локални омбудсман је обуставио поступак.

8.

У другом предмету Локални омбудсман је покренуо поступак по сопственој иницијативи у вези проблема који постоји на раскрсници у насељеном месту Степановићево, који се може решити постављањем заштитне оградe на путу.

Локални омбудсман се обратио Градској управи за саобраћај и путеве ради прибављања информација у вези могућности решавања наведеног проблема. Градска управа за саобраћај и путеве је доставила допис Локалном омбудсману у коме је наведено да је предметни захтев упућен надлежној управи, те уколико надлежна управа утврди да је захтев оправдан предложиће се решење наведеног проблема. Поступак је још увек у току.

9.

Локални омбудсман је током 2019. године покренуо поступак поводом притужбе грађана који се жалио на појаву непријатних мириса око пречистача отпадних вода у Руменци.

Поводом наведеног проблема, ЈКП „Водовод и канализација“ доставило је Локалном омбудсману у току 2021. године допис у коме се наводи да је ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад кренуло у процедуру израде пројекта заштитног зеленог појаса око пречистача отпадних вода у Руменци, а што је у складу са заједничким закључком са састанка одржаног у просторијама ЈКП „Водовод и канализација“, да је предузеће већ у комуникацији са ЈКП „Градско зеленило“ Нови Сад, а у смеру да то предузеће за потребе ЈКП „Водовод и канализација“ изради идејно решење и уради зелени заштитни појас, који подразумева садњу одговарајућих стабала на парцели где се налази предметни пречистач у Руменци, тачније у појасу према насељу. Надаље, у допису се наводи да ће заштитни зелени појас бити реализован чим временске прилике то дозволе, што ће се поверити ЈКП „Градско зеленило“.

Имајући у виду напред наведено Локални омбудсман је обуставио поступак по притужби грађана, док је ЈКП „Водовод и канализација“ упућен допис са молбом да се достави информација када буде урађен зелени заштитни појас на парцели где се налази предметни пречистач у Руменци.

С обзиром да ЈКП „Водовод и канализација“ није доставило информацију Локалном омбудсману, Локални омбудсман је током 2022. године, по сопственој иницијативи, покренуо поступак према ЈКП „Водовод и канализација“ у циљу прибављања информација да ли су завршене активности око израде зеленог заштитног појаса.

Поводом наведеног дописа Локалног омбудсмана ЈКП „Водовод и канализација“ није доставило информацију Локалном омбудсману, те је Локални омбудсман упутио Препоруку ЈКП „Водовод и канализација“ да у складу са позитивно-правним прописима и принципима добре управе, Локалном омбудсману достави своје изјашњење односно да обавести Локалног омбудсмана да ли је урађен зелени заштитни појас око пречистача отпадних вода у Руменци.

До дана писања Извештаја Локални омбудсман није добио информацију у вези предузетих активности на изради зеленог заштитног појаса око пречистача отпадних вода.

10.

Локални омбудсман је у току 2022. године покренуо поступак по сопственој иницијативи и ЈКП „Лисје“ Нови Сад упутио иницијативу за измену и

допуну Одлуке о обављању комуналне делатности управљање гробљима и погребне услуге („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 34/2013, 13/2014, 47/2016, 68/2017 и 59/2019).

Наиме, Локални омбудсман је након спроведеног поступка вођеног по притужби грађана у којој износи проблем који има са ЈКП „Лисје“ Нови Сад због закупа гробног места као и увида у одредбе Одлуке о обављању комуналне делатности управљање гробљима и погребне услуге упутио Мишљење ЈКП „Лисје“ Нови Сад да је ЈКП „Лисје“ Нови Сад дужно да се придржава донетих прописа док су исти на правној снази, те своју праксу мора ускладити са истим. Недостаци у прописима се не могу отклањати променом праксе предузећа, већ је у ситуацији када уочи недостатак предузеће дужно да иницира измену или допуну прописа. Поред наведеног Мишљења које је упућено ЈКП „Лисје“ Нови Сад Локални омбудсман је током 2022. године упутио ЈКП „Лисје“ Нови Сад и Иницијативу ради усаглашавања Одлуке о обављању комуналне делатности управљање гробљима и погребне услуге („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 34/2013, 13/2014, 47/2016, 68/2017 и 59/2019) са одредбама Закона о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“, бр. 36/2006).

Поводом упућене иницијативе ради усаглашавања Одлуке о обављању комуналне делатности управљање гробљима и погребне услуге са одредбама Закона о црквама и верским заједницама, као и Мишљења које је Локални омбудсман упутио ЈКП „Лисје“ Нови Сад, Локални омбудсман се обратио ЈКП „Лисје“ Нови Сад ради добијања информације о предузетим активностима у циљу измене и допуне Одлуке о обављању комуналне делатности управљање гробљима и погребне услуге.

ЈКП „Лисје“ обавестило је Локалног омбудсмана да је предузело све радње из своје надлежности и предлог за измену наведене одлуке поднело Градској управи за комуналне послове, која је надлежна да поднесе предлог за измену Одлуке Скупштине Града Новог Сада на усвајање, те да ће када у складу са предвиђеним процедурама буде покренут поступак измене и допуне Одлуке ЈКП „Лисје“ Нови Сад обавестити Локалног омбудсмана. До дана писања извештаја Одлука о обављању комуналне делатности управљање гробљима и погребне услуге није измењена.

5.2 ПРЕДМЕТИ ВОЂЕНИ ТОКОМ 2022. ГОДИНЕ

Предмети које Локални омбудсман формира на основу притужби грађана се у много већем броју окончавају на неки други начин у односу на број предмета који се оконча давањем Препоруке, Предлога, Мишљења или упућивања Иницијативе за измену/допуну прописа. У наредним пасусима ће бити приказани неки од предмета које је Локални омбудсман водио током 2022. године.

1.

Грађанин је поднео притужбу Локалном омбудсману Града Новог Сада у којој наводи да се на званичном сајту „Културног центра Новог Сада“ у тексту „Грци и Цинцари учесници Буне 1848/49“ налази пасус за који није наведен изворни текст, а који непотребно изазива националну нетрпељивост према нашим

суграђанима одређене националне припадности, као и да исти чланак распирује националну мржњу.

Локални омбудсман Града Новог Сада је покренуо поступак поводом поднете притужбе према Културном центру Новог Сада, који је доставио одговор поводом упућене притужбе у ком је наведено да се аутор текста сагласио да спорни пасус буде преформулисан и промењен на сајту Културног центра Новог Сада, што је и учињено.

Притужилац је известио Локалног омбудсмана Града Новог Сада да је захвалан на усвојеном захтеву.

2.

Локалном омбудсману се обратио директор једне школе због проблема са два ученика који немају родитеље, својим понашањем угрожавају безбедност остале деце у школи, а бака која им је старатељ нема вољу и капацитете да успостави контролу над дечацима.

Након спроведеног поступка од стране Центра за социјални рад, те ангажовања и Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова који се укључио у решавање проблема на позив Локалног омбудсмана, деца су измештена у одговарајући смештај.

3.

Локални омбудсман је примио притужбу грађанина који се жали на рад Градске управе за инспекцијске послове, наводећи да су му права повређена неспровођењем члана 18. Одлуке о држању домаћих животиња. Грађанин указује на обавезу власника, односно држалаца паса да пса могу да изводе само на повоцу и наводи да је последњих година учено непоштовање ове обавезе од стране власника, посебно на шеталишту Сунчани кеј, на шта је именовани у више наврата указивао комуналној инспекцији и комуналној милицији из разлога што се његово дете боји пса, али и из разлога што је присуствовао ситуацијама у којима је пас напао дете или трудницу или су се водиле расправе о овом питању.

Поводом предметне притужбе Локални омбудсман се обратио Градској управи за инспекцијске послове од које је потом примио изјашњење. Како подносилац притужбе није био задовољан са одговором органа, односно са учињеним на терену, Локални омбудсман је иницирао одржавање састанка представника Градске управе за инспекцијске послове и Локалног омбудсмана, на ком је представница Комуналне милиције обавестила Локалног омбудсмана о поступању комуналних милиционара, односно да је након повећања броја припадника Комуналне милиције повећан и број контрола од стране овог органа као и број издатих прекршајних налога поводом предметног прекршаја. На састанку је речено да ће се контроле и даље вршити, као и да комунални милиционари разговарају са грађанима на терену и указују на важност поштовања прописа и покушавају да утичу да се прекршај не понавља. На састанку су разматрани и други проблеми који су везани са предметном проблематиком.

Локалном омбудсману је након састанка достављен одговор органа о предузетим активностима у међувремену. С обзиром да се из одговора могло

уочити повећање броја издатих прекршајних налога, односно извршених контрола, дакле учесталијег поступања органа, као и да орган планира да и даље врши контролу поштовања одредаба Одлуке о држању домаћих животиња, Локални омбудсман је одлучио да обустави поступак по притужби али је том приликом још једном указао Градској управи за инспекцијске послове Града Новог Сада на важност ове теме за све грађане Новог Сада, као и на обавезу спровођења прописа, са молбом да се у наредном периоду настави са континуираним праћењем поштовања члана 18. Одлуке о држању домаћих животиња и да се реагује у складу са датим овлашћењима.

4.

У предмету по притужби грађанина која се односи на рад Градске управе за инспекцијске послове, Одсек грађевинске инспекције из разлога недобијања информација у вези извођења радова у стамбеној згради, Локални омбудсман је покренуо поступак по притужби.

Грађанин у притужби наводи да су се у стану испод његовог стана изводили радови (рушење надвратних греда и делова носећег зида), да је радове пријавио Грађевинској инспекцији, да су радови били „заустављени“ на четири месеца, те да су радови поново почели да се изводе. Надаље, грађанин наводи да се поново обратио Грађевинској инспекцији, али да није добио информацију у вези мера које ће се предузети.

Локални омбудсман се обратио Градској управи за инспекцијске послове, Одсек грађевинске инспекције и примио одговор органа, у коме су наведене све до сада предузете активности из надлежности Грађевинске инспекције, односно да је инспекција извршила инспекцијски преглед у стану, да је утврђено да се грађевински радови изводе без решења којим се одобрава њихово извођење, да је донето решење којим је инвеститору радова наложено да у року од петнаест дана од дана пријема решења уклони изведене грађевинске радове и врати у првобитно стање, те да се наведено решење налази у Плану уклањања за 4. квартал 2022. године кога чини службена евиденција свих извршних решења за уклањање објеката, односно делова објеката, грађевинске инспекције.

Локални омбудсман је обавестио грађанина о прикупљеним подацима, који се захвалио на поступању и на детаљним информацијама које је добио, те је Локални омбудсман обуставио поступак по притужби.

5.

Локални омбудсман примио је притужбу грађанина у којој се жали на рад ЈКП „Информатика“ Нови Сад, као и на рад управника стамбене заједнице. У притужби наводи да је управник стамбене заједнице повећао број чланова породичног домаћинства тако да грађанин има три члана породичног домаћинства, иако сам живи у стану.

Поводом притужбе у делу који се односи на рад управника стамбене заједнице грађанин је обавештен да Локални омбудсман Града Новог Сада није надлежан за контролу рада управника стамбене заједнице. Такође, грађанин је обавештен да је питање управљања стамбеним зградама уређено Законом о

становању и одржавању зграда („Службени гласник РС“, бр. 104/2016 и 9/2020 - др. закон), те да надзор над применом одредаба овог закона врши Градска управа за инспекцијске послове, Сектор комуналне инспекције Града Новог Сада, те да се може обратити овом органу и указати на проблеме које има у вези рада управника стамбене заједнице.

Поводом притужбе у делу која се односи на рад ЈКП „Информатика“ Нови Сад, Локални омбудсман се обратио ЈКП „Информатика“ Нови Сад, ради прибављања информација поводом притужбе као и информације да ли постоји могућност да осим управника стамбене заједнице промену чланова породичног домаћинства изврши сам корисник стана и на који начин.

ЈКП „Информатика“ Нови Сад доставила је допис у коме је наведено да захтев за промену броја чланова домаћинства за обрачун и наплату заједничких трошкова становања може поднети овлашћено лице, односно управник стамбене заједнице, те да изузетно уколико тренутно нема овлашћеног лица (истекао или престао мандат управнику, а није изабран нови), а постоји заједнички мерни уређај, уз потписе станара који деле потрошњу, могуће је изменити број чланова домаћинства. Надаље, ЈКП „Информатика“ Нови Сад наводи да је управник стамбене заједнице поднео захтев за промену броја чланова породичног домаћинства за обрачун и наплату заједничких трошкова становања, те да је у конкретном случају број чланова домаћинства смањен са три на један.

Имајући у виду наводе из одговора ЈКП „Информатика“ Нови Сад Локални омбудсман је обуставио поступак по притужби грађанина.

6.

Локални омбудсман примио је притужбу грађанина из Бегеча, која се односи на рад Градске управе за грађевинско земљиште и инвестиције.

Грађанин у притужби наводи да се обратио писаним путем Градској управи за саобраћај и путеве и указао на потребу да се изврши обележавање пешачког прелаза на раскрсници улица Петра Драпшина и Партизанске у Бегечу, те да је добио одговор од управе да је захтев прослеђен Градској управи за грађевинско земљиште и инвестиције, како би донели оцену оправданости. Надаље, наводи да се обратио Градској управи за грађевинско земљиште и инвестиције, са предлогом да се на углу улица Петра Драпшина и Лазе Костића у Бегечу постави саобраћајно огледало. Поводом писаног обраћања грађанин није добио одговор органа, нити је проблем решен.

Поводом притужбе, Локални омбудсман се обратио Градској управи за грађевинско земљиште и инвестиције, од које је достављен допис у коме се наводи да је у току поступак припреме техничке документација са техничким регулисањем саобраћаја за изградњу и обележавање пешачког прелаза на предметној локацији у Партизанској улици у Бегечу, као и да ће бити сагледана могућност постављања саобраћајног огледала на трокракој раскрсници секундарне уличне мреже на раскрсници улице Петра Драпшина и улице Лазе Костића, у Бегечу.

Локални омбудсман је обавестио грађанина о садржини дописа Градске управе за грађевинско земљиште и инвестиције, поводом чега је грађанин

доставио допис у коме је навео да је задовољан одговором Градске управе за грађевинско земљиште и инвестиције као и сарадњом са Локалним омбудсманом.

Имајући у виду наведено Локални омбудсман је обуставио поступак по притужби.

6. ОБИЛАЗАК МЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

Локални омбудсман Града Новог Сада је у току 2022. године у периоду од 11. октобра до 03. новембра 2022. године обишао осам месних заједница на територији Града Новог Сада, и то: Месну заједницу Буковац, Месну заједницу Ченеј, Месну заједницу Степановићево, Месну заједницу Футог, Месну заједницу Лединци, Месну заједницу Каћ, Месну заједницу Ковиљ и Месну заједницу Бегеч.

Локални омбудсман је реализовао обилазак месних заједница на територији Града Новог Сада са циљем да се институција Локалног омбудсмана приближи грађанима, потом да се грађани упознају са положајем и улогом Локалног омбудсмана, као и са надлежностима институције и поступком пред истом, али и да се упознају са њиховим правима и обавезама, као и да се врши медијска промоција институције Локалног омбудсмана.

У току обиласка Месних заједница грађани су углавном указали на комуналне проблеме које имају у свом месту, као на пример проблем одношења баштенског отпада, постојање дивље депоније, недостатак контејнера, одвођење атмосферских вода, недостатак уличне расвете, проблем у вези постављања заштитне оградe на путу, постављање семафора на делу пута и слично.

Поводом проблема на које су грађани указали неколико грађана је поднело притужбу Локалном омбудсману по којима је поступљено током године.

У случајевима када су грађани указали на проблем који није у надлежности Локалног омбудсмана или за који нису били испуњени услови за подношење притужбе, Локални омбудсман је грађанима дао упутство и смернице о начину решавања проблема.

На основу наведеног Локални омбудсман сматра да је програм обиласка месних заједница успешно окончан као и да је потребно наставити са истим и током 2023. године.

7. АКТИВНОСТИ ЛОКАЛНОГ ОБУДСМАНА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ И УНАПРЕЂЕЊА ЉУДСКИХ ПРАВА

Претходна, 2022. година је донела осетно враћање тока живота у „нормалу“, односно у стање које је постојало пре епидемије вируса корона. Током 2022. године спроведено је низ активности које су биле планиране ранијих година, али због епидемиолошке ситуације није их било могуће и спровести.

Наведено се није осетило само у раду Локалног омбудсмана, већ и раду других институција и невладиног сектора, те је тако јесен 2022. године донела са собом велико ангажовање омбудсмана и запослених у канцеларији на

организовању и учествовању на великом броју конференција, округлих столова и других догађаја који се тичу заштите и унапређења људских права.

Током 2022. године Локални омбудсман је спровео све активности које су биле планиране, што није био случај још од 2019. године, а који податак је врло значајно истаћи с обзиром да сама чињеница да се све активности овог и других органа полако враћају у „нормалу“ са собом носи и већу сигурност и устаљеност у поштовању права грађана, као и мањи ризик да се у ванредним ситуацијама неко право грађана угрози или умањи.

1.

У сарадњи Локалног омбудсмана и Центра за помоћ жртвама насиља “Искра” одржана су предавања у основним школама, са циљем едукације деце о правним последицама вршњачког насиља.

Локални омбудсман Града Новог Сада се претходних година бавио превенцијом насиља у школама са разних аспеката, те је сматрао да би ученицима требало предочити и које су правне последице вршњачког насиља, као и која права имају жртве вршњачког насиља према починиоцима и члановима њихових породица.

Едукацији се одазвао велики број основних школа из града и насељених места као што су Буковац, Сремска Каменица, Степановићево, Ковиљ, Ветерник и Футог. Циљна група су били превасходно ученици од V до VIII разреда, с тим да су се школе саме опредељивале који узраст желе да едукација обухвати.

Предавачи су били адвокат Сања Мунижаба Јајић, која поседује сертификат за одбрану малолетних учинилаца кривичних дела и кривичноправну заштиту малолетних оштећених, са искуством у одбрани малолетника и заступања малолетних оштећених као и представници Центра за помоћ жртвама насиља “Искра”.

Ученици су са пажњом слушали предавања, а са посебном пажњом су слушали конкретне примере из праксе, имали су питања, били су активни и желели су да поделе своја искуства која су имали са вршњачким насиљем – у школи или ван ње. Неколико ученика је пришло предавачима након предавања, како би поделили кроз какво вршњачко насиље су прошли, а било је ученика који су кроз сузе изјавили да још увек трпе вршњачко насиље, на шта су добили конкретне савете.

Поред позитивних реакција ученика на предавања – едукацију, позитивне реакције су имали и наставници који су присуствовали предавањима, са изражавањем задовољства што је такво предавање одржано, које су препознали као корисно и потребно и као нешто што до сада нису имали прилике да чују, а посебно су похвалили и сам концепт предавања - како по садржају, тако и по начину предавања, при чему су поједини наставници нудили сарадњу и истицали да су заинтересовани за радионице, као и да би таква предавања била корисна и за родитеље да их чују.

Укупно је одржано 56 предавања.

2.

Истраживање о образовању младих у средњим школама у Граду Новом Саду су спровели Локални омбудсман Града Новог Сада и Новосадски хуманитарно-истраживачки центар, а исто се односи на образовање младих од 18 и 19 година, односно на младе у завршним разредима средњих школа у Граду Новом Саду. Овим истраживањем утврђени су предлози деце и младих за додатну подршку одређених маргинализованих група, односно шта би по њима била адекватна подршка у циљу наставка школовања.

Од укупног броја испитаних матураната, 95,5% похађа четворогодишњу средњу школу, док 4,5% похађа школу у трајању од 3 године. Такође, 52,7% испитаника живи у градским срединама, 37,6% живи у приградским местима, док 9,7% потиче из руралних средина.

На питање о припадности ромској националној мањини, 2,6% испитаника се изјаснило да су припадници ромске националне мањине, док 97,4% испитаника не припада овој мањинској групи, с тим да је 88,8% испитаника навело да нису припадници ниједне националне мањине, док 11,2% испитаника чине припадници националних мањина.

На питање да ли су припадници неке друге маргинализоване групе, 94% испитаника се изјаснило да не припадају маргинализованим групама, док се 6% испитаника изјаснило да су припадници маргинализованих група. Анализирајући одговоре код 6% испитаника који су се изјаснили да припадају маргинализованим групама, резултати су следећи: припадници ЛГБТ заједнице чине 47% испитаника, избегла и прогнана лица чини 8% испитаника, 5% испитаника чине особе са инвалидитетом, припадници особа са сметњама у развоју чини 5% испитаника, 5% испитаника су ХИВ позитивне особе, а 30% испитаника није желело да се изјасни о томе којој маргинализованој групи припадају.

На питање да ли припадност маргинализованој групи има утицај на одлуку о даљем школовању 23% испитаника одговорило је да има утицај, 68% одговорило је да нема утицај, а 9% испитаника није сигурно да ли постоји повезаност између образовања и припадности некој маргинализованој групи.

Када је реч о одлуци испитаника да ли желе да наставе даље школовање, 83,9% је одговорило да наставља школовање, а њих 16,1% донело је одлуку да се завршетком средње школе заврши њихово образовање.

Од 16,1% испитаника који не желе да наставе даље школовање, као разлог су навели следеће: желе да раде и да што пре почну да зарађују; немају финансијска средства која изискује даље школовање; сматрају да је образовни систем лош, да је градиво обимно и непотребно и да им недостаје пракса; желе да се посвете спорту, јер сматрају да ће спорт да им донесе бољу зараду у будућности од школовања; факултет се у Србији не цени; немају вољу да уче.

На питање да ли је, према Вашем мишљењу, високо образовање битно и цењено у друштву, 67,5% испитаника је одговорило потврдно, док 32,5% испитаника сматра да образовање није цењено у данашњем друштву.

На питање које мере треба предузети како би се омогућило младима да наставе школовање, сви испитаници су дали готово исте одговоре: бесплатно школовање за све који желе да упишу високо образовање; финансијска помоћ државе кроз стипендије и плаћену стручну праксу током студирања; више

студентских домова; више места на буџету на високо образовним установама; обезбеђен сигуран и добро плаћен посао у струци након завршеног високог образовања.

Цео текст резултата истраживања као и закључци и препоруке могу се пронаћи на сајту Локалног омбудсмана Града Новог Сада.

3.

Локални омбудсман и Новосадска женска иницијатива су спровели истраживање о положају жена на територији Града Новог Сада. Циљ истраживања био је да се путем анкетирања жена на територији Града Новог Сада, утврди који су то проблеми са којима се жене највише сусрећу, који су њихови предлози за побољшање положаја жена у Новом Саду и шта то жене сматрају да би могло утицати на повећање равноправности међу половима. Такође, циљ је био и да се обезбеди промоција рада институције Локалног омбудсмана, али и едукација жена о њиховим правима.

У истраживању је учествовало 3024 жене из Новог Сада, а области у којима је спроведено анкетирање су: образовање и партиципација жена, запошљавање жена, здравље жена и безбедност жена.

Након спроведеног истраживања конципиран је закључак у коме је наведено следеће: женама на територији Града Новог Сада образовање је доступно, као и додатне едукације, које и похађају. Када је реч о партиципацији, половина ове популације је заинтересована за друштвено-политичка збивања, а деведесет процената њих редовно гласа. Међутим, њихов утисак је да не учествују довољно у процесима планирања, доношења и спровођења одлука у локалној заједници, као и да је њихов утицај у тој сфери мањи од утицаја мушкараца. Жене са територије Града Новог Сада о друштвенополитичким збивањима се, готово искључиво, информичу путем друштвених електронских мрежа и телевизије. Више од три четвртине жена на територији Града Новог Сада је запослено, а мало мање од једне четвртине њих је радно ангажовано повремено, хонорарно и на други сличан начин. Највећи број жена радно је ангажовано у приватном, затим у државном сектору, док је најмањи број њих у статусу samozапослених. Преко две трећине жена које припадају осетљивим групама наилазе на ограничења приликом проналажења адекватног запослења. Послодавци у разговору за посао постављају питања у вези са брачним и родитељским статусом, а одговори на оваква питања у пракси имају утицај на њихово запослење, односно исход разговора за посао. Највећи број жена сматра да им је пружено довољно прилика како би доказале да су способне за рад на извршилачким позицијама. Као препреке у професионалном напредовању јављају се породичне обавезе, мања плата и традиционални аспекти о улози жена у радним колективима. Разлози за непокретање сопственог бизниса су недостатак почетног капитала, „несигурно“ тржиште, неинформисаност и страх од неуспеха и одговорности. Велики број жена, чак три четвртине њих, сматра да им нису доступне квалитетне здравствене услуге. Једна четвртина жена са територије Града Новог Сада равномерно користи услуге и државних и приватних здравствених установа, а највећи број њих користи услуге само државних. Као

кориснице, жене нису задовољне здравственим системом и нису довољно информисане о здравственој заштити, превенцији и здравим стилевима живота. Мање од једне четвртине жена су упознате са радом саветника за заштиту пацијената, а највећи број њих није упознат нити зна да постоји Закон о правима пацијената. Такође, највећи број њих се нашао у ситуацији да им здравствена установа није заказала преглед у року од тридесет дана од јављања са упутом изабраног лекара. Због мањка особља и техничких изазова у имплементацији електронског система заказивања, жене имају проблеме у вези са доступношћу превентивних прегледа, те због тога, од њих, врло често и одустају. Веома мали број жена се у потпуности осећа безбедно, а још мањи број њих су задовољне радом службених лица Министарства унутрашњих послова Републике Србије, међутим и поред тога једна трећина њих се осећа безбедније услед њиховог учесталијег присуства у граду. Приближно половина жена није задовољна услугом социјалне заштите на територији Града Новог Сада, а више од половине њих су доживеле вербално, виртуелно или физичко насиље. Три четвртине жена је присуствовало неком од наведених облика насиља. Само једна трећина жена које су се обратиле надлежним органима, сматрају да су починиоци адекватно санкционисани. Две трећине жена се никада није обратило надлежним органима за случај насиља, а неки од разлога су: страх од последица; неповерење у институције; жеља да се више не присећају самог чина; срамота; закон није адекватно имплементиран; мобинг на послу који је тешко доказати; насиље се десило у оквиру породице; психијатријски болесник је починио насиље; прихватање чина као нешто што је нормално, јер је свакодневна ситуација; страх од губитка посла; недостатак доказа; вршњачко насиље; непознаница коме се обратити; уцењивање од стране починиоца; осећај немоћи.

На основу добијених резултата као и предлога за које испитанице сматрају да су неопходни како би се побољшао положај жена, на крају истраживања дате су следеће Препоруке

- Унапредити међусекторски дијалог у који су укључене женске и организације за жене, у циљу успостављања боље комуникације и ефикасније реакције на проблеме жена у локалној заједници
- Повећати број едукација у области медијске и дигиталне писмености жена
- Креирати програме обука и едуковати жене у области политичке писмености у сврху унапређења квалитета и квантитета њиховог учешћа у процесима доношења одлука у локалној заједници
- Развијати нове и унапредити постојеће механизме партиципације жена у процесима креирања и праћења практичних и јавних политика у локалној заједници
- Оснажити организације жена, организације за жене и њихове савезе у области заговарања радних права
- Јачати капацитете пружања бесплатне правне помоћи на основу одредби закона који уређују право азила и забрану дискриминације
- Развијати програме и подржати пројекте каријерног саветовања и управљања каријером који су намењени женама

- Организовати већи број едукација у области личног развоја базираних на потребама жена
  - Креирати нове локалне програме подршке иновационом предузетништву и јачати капацитете, транспарентност и доступност постојећих
    - Едуковати жене у области покретања сопственог бизниса
    - Јачати концепт женског менторства кроз пројекте и програме међусекторске и кроз секторске сарадње
      - Јачати постојеће и креирати нове капацитете за правовремено и квалитетно информисање жена у области родно одговорног буџетирања
      - Организовати стручне округле столове, конференције и фокус групе са циљем дефинисања предлога и мера за унапређење здравствених услуга за жене
        - Едуковати запослене у здравственом систему о родној равноправности, родним стереотипима, предрасудама и дискриминацији, ради сензибилизације и унапређења односа према пацијенткињама, посебно припадницама рањивих група
        - Повећати ниво информисаности жена о заштити здравља, превенцији и здравим стиливима живота, као и правима пацијената
        - Спроводити мониторинг и евалуацију система електронског заказивања здравствених прегледа и других дигитализованих услуга у овој области
        - Подржати програме и пројекте едукације припадника Министарства унутрашњих послова Републике Србије у области сензибилизације у раду са женама, нарочито са женама из рањивих група у циљу повећања међусобног поверења, као и ефикаснијег рада надлежних органа у систему заштите безбедности
        - Креирати иновативне и дигитализоване начине пријаве и превенције насиља
        - Јачати капацитете Центра за социјални рад и других релевантних организација, кроз међусекторску сарадњу и ефикасне комуникационе стратегије, акционе планове, радна тела и сличне механизме
        - Организовати најразличитије едукације и саветовања у области очувања менталног здравља жена

4.

Локални омбудсман Града Новог Сада годинама уназад организује едукације за запослене у органима Града Новог Сада о темама које се тичу послова које обављају, на који начин Локални омбудсман настоји да допринесе бољој оспособљености службеника за послове које обављају, а самим тим, посредно утиче и на бољу заштиту права грађана.

Како се Локалном омбудсману велики број грађана обраћао са притужбама у којима су указивали на проблеме који се односе на одржавање стамбених зграда, на рад професионалних управника али и на рад комуналних и грађевинских инспектора који поступају у овој области, Локални омбудсман је одлучио да у току 2022. године организује едукацију на тему примене прописа који регулишу област управљања и одржавања зграда.

Примарни циљ едукације је био разјашњење недоумица из праксе у примени прописа који регулишу област управљања и одржавања стамбених

зграда уз посебан осврт на разјашњења везана за надлежности и поступање грађевинских и комуналних инспектора и управника стамбених заједница.

Учесници едукације били су запослени у Градској управи за инспекцијске послове Града Новог Сада - комунални и грађевински инспектори као и професионални управници који делатност обављају на територији Града Новог Сада. Присутно је било око 40 учесника.

Предавач је била Светлана Ристић, начелник одељења за стамбену политику у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије која је присутне упознала са одредбама Закона о становању и одржавању стамбених зграда, са проблемима који се сусрећу у пракси и дала одговоре на сва питања које су учесници едукације унапред припремили или поставили у току едукације.

Области које су биле обухваћене презентацијом су управљање и одржавање зграда (правни оквир за управљање и одржавање зграда - одговорност за управљање зградама, власнички односи на дељеној непокретности, делови зграде, специфичности), стамбена заједница (правни статус, органи управљања стамбеном заједницом, Скупштина стамбене заједнице, надлежности управника, надлежности професионалног управника, принудна управа) и потом инспекцијски надзор (надлежност за вођење надзора, Републичка инспекција за комуналне делатности, Комунална инспекција, Грађевинска инспекција, разграничење надлежности) и др.

5.

Локални омбудсман је током 2022. године у сарадњи са „Инжењерима заштите животне средине“ организовао истраживање под називом „Информисаност, навике и ставови становништва о одвојеном сакупљању комуналног и другог кућног отпада у Граду Новом Саду“.

Према званичним извештајима Агенције за заштиту животне средине свака особа у Србији, сваког дана у 2020. години, у канту је одложила у просеку око 1,15 килограма смећа. Укупно је 2020. године у Републици Србији генерисано 2,92 милиона тона комуналног отпада, од чега је рециклирано тек око 15,7 одсто.

Количина отпада који правимо повећава се из деценије у деценију, а према предвиђањима која су доступна у бројним документима јавних политика, раст ће се наставити. Потреба за успостављањем интегралног система управљања отпадом, са делатностима и активностима које укључују превенцију и смањење количина отпада, рециклажу, поновно искоришћење отпада и друго, а којима би се бар донекле смањиле разорне последице по средину и здравље комплетног живог света, препозната је и у нашој земљи, али се успостављање овог система одвија доста споро. Последњих година већа пажња усмерена је и на развој и промоцију решења која могу на различите начине резултирати мањим количинама генерисаног отпада, пре свега на подршку увођењу циркуларних пословних модела, концепта "нула отпада" и слично.

Који проблеми постоје у пракси и како је могуће систем управљања комуналним отпадом у Новом Саду унапредити утврђено је кроз истраживање „Задовољство грађана и грађанки Новог Сада инфраструктуром и системом

одношења отпада“, које је Локални омбудсман у сарадњи са Инжењерима заштите животне средине спровео 2021. године. Резултати су, између осталог, показали да би 87% грађана подржало увођење система примарне сепарације. Управо овај резултат је био повод да се настави рад на овој теми и установи која су решења за одвојено прикупљање комуналног отпада планирана у Новом Саду у склопу увођења интегрисаног система управљања отпадом, колико су грађани и грађанке о њима информисани, које врсте отпада и на који начин би били мотивисани да одвајају, шта мисле о појединим моделима за превенцију и смањење настајања отпада, посебно циркуларној економији, о којим темама и на који начин би волели да сазнају нешто више, те је током 2022. године спроведено истраживање под називом „Информисаност, навике и ставови становништва о одвојеном сакупљању комуналног и другог кућног отпада у Граду Новом Саду“.

На основу свих добијених резултата, формулисани су закључци и препоруке, и то:

- завршити и усвојити Локални план управљања отпадом,
- проширити систем одвојеног сакупљања комуналног отпада („суве“ и „мокре“) канте и у остале делове града,
- транспарентно користити овај систем, уз израду пригодних информативних кампања у којима ће грађани имати могућност да виде комплетан ток отпада - од контејнера у који га одлажу, до постројења за рециклажу, прераду, поновно искоришћење или депонију,
- проширити систем одвојеног сакупљања стакла и у остале делове града,
- на адекватан начин промовисати правна и физичка лица која имају дозволу за сакупљање различитих врста отпада који настаје у домаћинству,
- обезбедити системску подршку и олакшане процедуре за рад физичких лица која желе да се баве делатношћу сакупљања отпада,
- обезбедити подршку у виду субвенција за успостављање система прикупљања различитих врста отпада који настаје у домаћинству, док систем не постане одржив,
- на адекватан начин промовисати алтернативне опције које грађанима омогућавају да до успостављања система примарне сепарације на нивоу целог града одлажу одвојене фракције комуналног отпада (прикупљање старог папира кроз акцију ”Замените стари папир за саднице”- Инжењери заштите животне средине, акцију прикупљања чепова – „Чепом до осмеха“, ваучери за рециклабилни текстил и слично),
- подржати развој и примену различитих модела циркуларне економије, који би били доступни грађанима (нпр. изнајмљивање опреме за бебе, алата и слично) и
- подржати едукативне програме на теме које занимају грађане; успоставити сарадњу са организацијама цивилног друштва које имају капацитете и знања у области циркуларне економије и управљања отпадом.

Препоруке проистекле из истраживања могу послужити како надлежнима, стручним лицима и организацијама, заинтересованој јавности и другим актерима који активно учествују у имплементацији и унапређењу система управљања отпадом у Граду Новом Саду, тако и свима који даље желе да се баве овом темом.

Детаљан извештај о резултатима истраживања „Информисаност, навике и ставови становништва о одвојеном сакупљању комуналног и другог кућног отпада у Граду Новом Саду“ налази се на интернет адреси Локалног омбудсмана lokalniombudsman.novisad.rs

6.

Локални омбудсман је у току 2022. године организовао наставак истраживања о доступности саобраћајница у Граду Новом Саду особама са инвалидитетом, које је спроведено у периоду август – октобар 2022. године, при чему је истраживање било усмерено на два фактора, постојање рампи улазно/силазних за приступ тротоару и постојање тактилних плоча за олакшано кретање слабовидих и слепих особа.

Активности у вези истраживања о доступности саобраћајница у Граду Новом Саду особама са инвалидитетом Локални омбудсман је започео још 2019. године које је обухватало шири центар Града, оивичен главним саобраћајним правцима и то, на западу Булевар ослобођења, на југу улица Јеврејска и Булевар Михајла Пупина, на истоку улица Београдски кеј и на северу улице Милоша Бајића, Николе Пашића, Кисачка и Булевар Краља Петра, да би током 2020. године Локални омбудсман спровео друго истраживање о доступности саобраћајница у Граду Новом Саду особама са инвалидитетом које је обухватало шири центар Града, оивичен главним саобраћајним правцима и то на истоку Булевар ослобођења, на југу Футошка улица, на западу Булевар Европе, на северу Корнелија Станковића, Руменачка и Булевар краља Петра првог.

У току 2022. године истраживање је обухватило територију Града Новог Сада коју формирају следеће улице: на северу Јеврејска улица и Булевар Михајла Пупина, на истоку и југу Кеј жртва рације и на западу Булевар Ослобођења.

Резултати истраживања су представљени у виду Мапе приступачности, на којој су графички представљени нивои приступачности на улицама и булеварима у зони истраживања.

Мапа приступачности доступна је на интернет адреси Локалног омбудсмана lokalniombudsman.novisad.rs

8. СТРУЧНИ СКУПОВИ

Како је већ и наведено, 2022. година је са собом донела и осетно враћање на ниво рада из година које су претходиле 2020. години, тако да је током 2022. године био организован велики број скупова у чијој организацији је учествовао или којима је присуствовао Локални омбудсман.

Имајући у виду велики број скупова, у наредним пасусима неће сви бити представљени, а неки од њих којима је присуствовао Локални омбудсман током 2022. године су следећи:

* У организацији Института за медијацију, преговарање и јавне политике и Европског конгреса Украјинаца дана 02. фебруара 2022. године у Новом Саду одржан је Округли сто на тему „Интегративна медијација и оснаживање

толеранције и поверења припадника националних мањина у локалној заједници“. Округлом столу, осим организатора скупа, присуствовали су представници Националних савета националних мањина, Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице, Локалног омбудсмана Града Новог Сада, Заштитника грађана и Покрајинског заштитника грађана - омбудсмана. Округли сто је предпројектна активност која је за циљ имала утврђивање потреба и интереса припадника националних заједница и других заинтересованих страна као основа за наставак пројекта у вези интегративне медијације који ће се развијати у Србији.

* Правни факултет Универзитета Унион у Београду је организовао стручни скуп 25. фебруара 2022. године под називом „Локални омбудсмани у градовима и општинама Србије“. На скупу су представљени научни и стручни радови на тему локалних омбудсмана у Србији, а свој рад под називом „Анализа одлука о локалним омбудсманима“ је представила и Локални омбудсман Града Новог Сада Марина Попов Иветић. Поред Локалног омбудсмана Града Новог Сада, своје радове су представили и др Мијодраг Радојевић са Факултета за политичке студије, Милош Јанковић, адвокат и бивши заменик Заштитника грађана Републике Србије, проф. др Петар Теофиловић са Факултета за правне и пословне студије „Др Лазар Вркатић“, Миљко Ваљаревић, Локални омбудсман Града Београда, Миладин Нешић, тадашњи председник Удружења омбудсмана Србије и Локални омбудсман општине Бачка Топола, маг. студ. Анкица Драгин са Правног факултета Универзитета Унион у Београду, проф. др Дејан Миленковић са Факултета политичких наука, проф. др Небојша Шаркић декан Правног факултета Универзитета Унион у Београду и Јелена Стојковић Соколовић, Локални омбудсман Града Панчева. На скупу су отворена важна питања која се односе на статус и положај Локалних омбудсмана у Републици Србији, те су донети закључци о унапређењу њиховог деловања.

* Покрајински заштитник грађана – омбудсман је дана 03. марта 2022. године организовао стручни скуп под називом „Обавезе према родитељима: да ли су заборављени?“ Стручном скупу је присуствовала и Локални омбудсман Града Новог Сада.

* Удружење студената са хендикепом је организовало конференцију о значају стипендије локалне самоуправе за ученике и студенте са хендикепом у локалној заједници дана 26. априла 2022. године. На конференцији су представљени резултати истраживања чији је циљ успостављање дијалога за увођење инклузивних политика (ублажених критеријума) у конкурсе за ученичке и студентске стипендије које додељују јединице локалних самоуправа у Републици Србији. Иницијатива Удружења студената са хендикепом подржана је од стране Министарства државне управе и локалне самоуправе, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Повереника за заштиту равноправности, Заштитника грађана, СКГО, СИПРУ и Националне канцеларије за младе. На конференцији су као говорници присуствовали и Покрајински заштитник грађана - омбудсман Зоран Павловић и Локални омбудсман Града Новог Сада Марина Попов Иветић, који су пружили подршку напорима удружења да се ублаже

критеријуми за ученике са хендикепом приликом конкурисања за студентске стипендије.

Марина Попов Иветић је још истакла да су залагања удружења да се са студентима са инвалидитетом не поступа неједнако, односно да се не поступа једнако у оним ситуацијама које захтевају неједнако поступање, да би се разлике ублажиле, као и то да, с обзиром да студенти са хендикепом немају једнаких могућности да се запосле на хонорарним послови као студенти из опште популације, студенти са инвалидитетом приликом додељивања стипендија по повлашћеним условима не би били стављени у повољнији положај у односу на своје колеге, већ би управо супротно, то био покушај да се у самом старту изједначе, имајући у виду да због свог инвалидитета и здравственог стања не могу да уложе исти напор у постизање истог квалитета оцена током студирања.

* Локални омбудсман и заменик Локалног омбудсмана Града Новог Сада присуствовале су конференцији на тему „Говор мржње“ која је одржана дана 04. маја 2022. године у Суботици у организацији Покрајинског заштитника грађана – омбудсмана. На конференцији је представљен зборник радова на тему говор мржње, који је сагледан са различитих аспеката - права националних мањина, вршњачког насиља, улоге независних институција, кривичне одговорности, грађанско-правне заштите, јавне и интернет комуникације, позиције бескућника, као и из перспективе младих који живе у мултикултуралним срединама. Конференцији су присуствовали представници Покрајинског заштитника грађана – омбудсмана, Института за криминолошка и социолошка истраживања, Локални омбудсмани, представници националних савета националних мањина и други.

* У оквиру пројекта „Поштовање различитости као камен темељац за интеграцију Рома кроз запошљавање, случај Словеније и Србије – ЗАПРОМ“ који је подржан од стране Европске уније, Удружење омбудсмана Србије је 10. маја 2022. године организовало семинар у Бачкој Тополи под називом „Како могу помоћи Ромима да побољшају своју запошљеност“. Локални омбудсман Новог Сада Марина Попов Иветић је за потребе овог скупа сачинила рад под називом „Осипање ромске деце у новосадским школама - утицај образовања на запошљавање Рома“ који је и представила на семинару. Поред Локалног омбудсмана Града Новог Сада говорници на скупу су били и Александар Балиновић, заменик Председника Националног савета Рома у Републици Србији, Љиљана Михајловић, директорица Канцеларије за инклузију Рома, Катарина Митровски, Локални омбудсман Града Ниша, Милан Дакић, заменик покрајинског заштитника грађана - омбудсмана за област права детета и Миладин Нешић, Локални омбудсман општине Бачка Топола и тадашњи председник удружења омбудсмана Србије.

* Локални омбудсман Града Новог Сада Марина Попов Иветић је заједно са представницима удружења омбудсмана Србије - Миладином Нешићем локалним омбудсманом општине Бачка Топола и Златком Шимаком локалним омбудсманом општине Ковачица и замеником председнице Националног савета Словака посетила општину Бачки Петровац 07. јуна 2022. године. На састанку са начелницом општинске управе Бачки Петровац Јарославом Чањи Јевић

представљен је рад канцеларије Локалног омбудсмана, те указано на најзначајније аспекте рада институције.

* У периоду од 08. до 10. јуна 2022. године на Копаонику је, у организацији ОЕБС-а, Мисије за Србију одржан скуп Удружења омбудсмана Србије. Другог дана скупа одржана је Скупштина удружења, на којој је за председницу удружења изабрана Марина Попов Иветић, Локални омбудсман Града Новог Сада. За председника скупштине удружења је изабран Зоран Павловић, тадашњи Покрајински заштитник грађана – омбудсман, а изабрани су и остали чланови руководства удружења. На скупу је било речи и о Етичком кодексу Удружења омбудсмана Србије, представљен је Приручнику за локалне омбудсмане који је сачињен од стране ОЕБС Мисије за Србију, те је било речи и о извештају о заједничким проблемима на које грађани указују омбудсману у локалним самоуправама у којима је установљена институција локалног омбудсмана.

* Покрајински заштитник грађана – омбудсман организовао је 1. јуна 2022. године, на Међународни дан детета и Међународни дан родитеља, Конференцију под називом „Одговорност у заштити права детета“, која је одржана у згради Ректората Универзитета у Новом Саду. мр Марија Достанић, шеф Стручне службе Локалног омбудсмана присуствовала је конференцији на којој су учествовали бројни стручњаци који се баве заштитом права детета, а који су кроз више различитих панела указали на одређене појаве и проблеме у овој области као и на могућа решења и потребу за унапређењем права. Циљ конференције био је да осветли теме и области права детета са идејом да се рад у овој области перманентно унапређује, као и да се размотри могућност доношења системског закона о правима детета,

* Локални омбудсман Града Новог Сада и председница Удружења омбудсмана Србије Марина Попов Иветић је дана 15. септембра 2022. године имала посету Витаутаса Валентинавичиуса, Шефа Одељења за људска права Националне институције за људска права Литванске Републике. Састанку су присуствовали и представница Мисије ОЕБС за Србију Маја Мићић и Миладин Нешић, Локални омбудсман општине Бачка Топола. На састанку је било речи о сарадњи локалних омбудсмана у Србији са другим организацијама омбудсмана, потом о иницијативи за усвајање закона о локалним омбудсманима, као и о потреби едукације локалних омбудсмана у Републици Србији на разне теме које се тичу људских права. На састанку су договорени даљи кораци у погледу сарадње.

* Локални омбудсман Града Новог Сада Марина Попов Иветић је чланица радне групе за израду Локалног акционог плана за спречавање и борбу против насиља над женама и насиља у породици Града Новог Сада за период 2023-2026. Први састанак радне групе је одржан 19. септембра 2022. године и на њему су договорени даљи кораци у изради истог, као што је прикупљање неопходних података и динамика одржавања састанака радне групе.

* У организацији Удружења омбудсмана Србије, уз подршку Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице одржан је семинар на тему Савет за међунационалне односе као

механизам за очување и неговање мултикултуралности и међунационалне толеранције у Аутономној покрајини Војводини. Семинар је одржан дана 07. октобра 2022. године у Бачкој Тополи. Након завршетка излагања учесника семинара као и дискусије усвојени су закључци и најављене активности за наредни период.

* У организацији Удружења омбудсмана Србије, уз подршку ОЕБС-а Мисија у Србији, одржан је састанак радне групе о Предлогу Нацрта Закона о Локалним омбудсменима дана 11. октобра 2022. године у Новом Саду. Након дискусије у којој су учествовали представници радне групе утврђен је радни текст Предлога нацрта Закона о локалним омбудсменима.

* У организацији Сталне конференције градова и општина у Новом Саду је дана 13. октобра 2022. године одржан Регионални скуп о Етичком кодексу функционера локалне самоуправе. На скупу је било речи о етици јавне службе, сврси и садржају Етичког кодекса функционера локалне самоуправе, представљен је Водич за примену Етичког кодекса функционера локалне самоуправе и најављена обука свих функционера везано за примену Кодекса. На скупу су присуствовали функционери из Новог Сада и других локалних самоуправа из Војводине, а присуствовала је и Локални омбудсман Града Новог Сада.

* Агенција за спречавање корупције је дана 14. октобра 2022. године одржала он-лајн обуку под називом „Спречавање сукоба интереса, провера имовине и прихода јавних функционера, регистри и лобирање у Републици Србији“ којој је присуствовала и Локални омбудсман.

* Поводом европског дана борбе против трговине људима, 14. октобра 2022. године у Новом Саду је одржана конференција „Слобода нема цену“. Циљ конференције је био да се млади будући стручњаци, студнети/студенткиње психологије, социјалног рада, права, медицине и журналистике, упознају са темом трговине људима и пре свега значајем правовремене идентификације жртве трговине људима. Конференцију је организовало удружење „Слобода нема цену“, уз подршку Еванђеоског удружења студената, European Christian Political Movement – ЕСРМ, Foundation for International Christian Democratic Development – FICDD и Омладинског савеза удружења „Омладинска престоница Европе Нови Сад – ОПЕНС“. Панел дискусији у оквиру Конференције су присуствовале Локални омбудсман Марина Попов Иветић и заменик Локалног омбудсмана Стојанка Варајић.

* Локални омбудсман Града Новог Сада и председница удружења омбудсмана Србије Марина Попов Иветић је заједно са омбудсманом Града Београда Миљком Ваљаревићем и његовим замеником Александром Јовановићем, а у организацији УНДП дана 18. октобра 2022. године посетила градовиме Шабац и Лозница и имала састанке са руководством обих градова.

* Удружење Група буди један (Група б1) организовала је дана 26. октобра 2022. године у Новом Саду конференцију „Старост није баук“ са свеобухватним циљем унапређивања права и положаја старијих особа кроз сарадњу са релевантним актерима. Марина Попов Иветић, Локални омбудсман и мр Марија Достанић, Шеф Стручне службе Локалног омбудсмана присуствовале су конференцији на којој су учествовали бројни стручњаци који се баве овом

облашћу а који су представљали јавни и цивилни сектор. Свој рад и облике помоћи старим лицима представиле су невладине организације које су активне у овој области, док је представница Повереника за заштиту равноправности представила резултате Посебног извештаја о дискриминацији старијих, који је сачинила ова институција. Марина Попов Иветић је представила рад канцеларије Локалног омбудсмана Града Новог Сада као и проблеме на које најчешће указују старији суграђани.

* 26. октобра 2022. године Покрајински заштитник грађана - омбудсман је прославио јубилеј - 20 година од оснивања институције омбудсмана у Србији. Скупштина Аутономне покрајине Војводине је 2002. године усвојила Одлуку о покрајинском заштитнику грађана - омбудсману, што је прва одлука тог типа усвојена у Републици Србији. Иако је први омбудсман у Србији изабран наредне године у Бачкој Тополи, док се на избор првог покрајинског омбудсмана сачекало још неко време, усвајањем ове одлуке институција омбудсмана је званично уведена у правни систем Републике Србије.

* Покрајински заштитник грађана - омбудсман је организовао дводневну конференцију 27. и 28. октобра 2022. године на којој је било речи о људским правима која су специфична за поједине етапе у развоју човека. Тако је било речи и о правима нерођеног детета, правима деце, али и правима старих лица на достојанствену старост. Говорници су били гости из Србије и света, тако су конференцији присуствовали и гости из Шпаније, Северне Македоније, Русије, Аустрије, Босне и Херцеговине, Хрватске, Румуније, као и бројни домаћи аутори. Конференцији су присуствовале и Локални омбудсман Марина Попов Иветић, заменик Стојанка Варајић и шефица Стручне службе мр Марија Достанић.

* У Нишу је одржан Управни одбор Удружења омбудсмана Србије, 07. и 08. новембра 2022. године. У формалном делу састанка организован је пријем код заменице Градоначелнице Града Ниша ком је присуствовао и Заштитник грађана Републике Србије Зоран Пашалић. На састанку је било речи о потребама усвајања Закона о локалним омбудсманима, као и предностима постојања ове институције на локалном нивоу. У другом делу састанка уприличена је посета Правном факултету Универзитета у Нишу, на ком су омбудсманке градова Ниш и Нови Сад и представница Мисије ОЕБС за Србију разговарале о потенцијалним сарадњама ових институција.

* Локалне омбудсманке Градова Ниш и Нови Сад, Катарина Митровски и Марина Попов Иветић, посетиле су општину Бабушница и разговарале са председницом општине Иваном Стојичић, као и Град Пирот где су имале састанак са председницом Скупштине Града Пирота Миленом Димитријевић.

* Од 28. до 30. новембра 2022. године у Новом Саду је одржан други састанак мреже секретара скупштина градова, општина и градских општина. У оквиру овог сусрета, на свечаном отварању су говорили министар државне управе и локалне самоуправе Александар Мартиновић, секретар Скупштине АПВ Никола Бањац, председница Скупштине Града Новог Сада Јелена Маринковић Радомировић, директор швајцарске канцеларије за сарадњу Рихард Коли, стални представник УНДП у Србији Јакуп Бериш и генерални секретар СКГО Никола Тарбук. Након уводног излагања, прва радна сесија се односила на локалне

омбудсмане. У оквиру ове сесије Марина Попов Иветић, Локални омбудсман Града Новог Сада и председница Удружења омбудсмана Србије је представила рад удружења у циљу ширења мреже омбудсмана у Србији, које локалне самоуправе је удружење посетило у претходном периоду, као и о плановима на том пољу у наредном периоду. Такође, истакла је и активности које удружење предузима са циљем да се усвоји Закон о локалним омбудсманима.

* Покрајински заштитник грађана – омбудсман је 05. децембра 2022. године одржао годишњу конференцију мреже „Живот без насиља“ под називом „Пет година од примене Закона о спречавању насиља у породици – ефекти, изазови и решења“ којој конференцији је присуствовала и омбудсман Града Новог Сада.

* У оквиру тродневног скупа омбудсмана у Републици Србији, који се одржао у Шапцу од 05. до 07. децембра 2022. године потписан је Споразум о сарадњи између Заштитника грађана Републике Србије и Удружења омбудсмана Србије. Споразумом су дефинисани принципи будуће сарадње која ће бити усмерена на поштовање људских и мањинских права и јачање институције омбудсмана у Србији.

* Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности је дана 21. децембра 2022. године одржао у Новом Саду обуку која је имала за циљ да се руководиоци и обрађивачи података о личности упознају са актуелним законским решењима и оспособе за правилну примену Закона о заштити података о личности. Испред Локалног омбудсмана обуци је присуствовала шефица Стручне службе мр Марија Достанић као лице које је одређено за заштиту података о личности у Локалном омбудсману.

9. ПРИСУТНОСТ У МЕДИЈИМА

Током 2022. године медији су више него претходних година пратили рад Локалног омбудсмана Града Новог Сада, посебно након избора Марине Попов Иветић за председницу Удружења омбудсмана Србије. Поред писаних издања појединих медија који су објавили чланке, неки од линкова ка објављеним текстовима су следећи:

О извештају за 2021. годину објављени су следећи текстови:

<https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/304150/Na-sta-se-zale-Novosadjani-Neki-ukazuju-na-krsenje-zakona-drugi-se-zale-na-clanove-porodice.html>

<https://nsuzivo.rs/istaknuto/lokalni-ombudsman-u-izvestaju-za-proteklu-godinu-istakao-povecanje-broja-zalbi-novosadani-najvise-prituzbi-imali-na-rad-sledece-dve-uprave>

<https://www.blic.rs/vesti/novi-sad/na-sta-se-najvise-zale-novosadjani-povecanje-broj-zalbi-gradana-ombudsmanu-najvise/ndjk445>

<https://www.mojnovisad.com/vesti/lokalni-ombudsman-na-koje-gradske-sluzbe-su-se-novosadjani-najvise-zalili-id46863.html>

О изборној скупштини Удружења омбудсмана Србије објављени су следећи текстови:

https://www.youtube.com/watch?v=sd_naw6OXPM

<https://nsuzivo.rs/istaknuto/marina-popov-ivetic-lokalni-ombudsman-grada-novog-sada-izabrana-za-predsednicu-udruzenja-ombudsmana-srbije>

<https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/314236/Novosadska-zastitnica-gra...>

<https://www.glassumadije.rs/kragujevacka-zastitnica-gradjana-u-upravnom-...>

Локални омбудсман Града Новог Сада је дана 19. јула 2022. године имала гостовање у Јутарњем програму РТВ Војводине. Тема гостовања је било представљање истраживања о образовању младих. Гостовање се може погледати на следећем линку: <https://www.youtube.com/watch?v=liYli8vWfPo>

О пројекту обиласка месних заједница објављене су следеће вести:

<https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/318935/Lokalni-ombudsman-obilazi...>

<https://www.youtube.com/watch?v=TgEcod-oglw>

<https://www.dnevnik.rs/novi-sad/desetak-ulica-u-futogu-ceka-kanalizaciju-21-10-2022>

Марина Попов Иветић и Зоран Пашалић су испред институција које представљају потписали Споразум о сарадњи. Овај догађај је медијски био прилично пропраћен:

<https://www.ombudsman.rs/index.php/2011-12-25-10-17-15/2011-12-26-10-05-...>

...

<https://www.danas.rs/vesti/drustvo/ombudsman-zoran-pasalic-potpisao-spor...>

<https://www.tanjug.rs/srbija/politika/1656/pasalic-potpisao-sporazum-o-s...>

<https://inmedija.net/ostali/23011-pasalic-potpisao-sporazum-o-saradnji-s...>

<https://www.republika.rs/vesti/drustvo/399844/zoran-pasalic-potpisao-spo...>

<https://dijalog.net/zastitnik-gradjana-potpisao-sporazum-o-saradnji-sa-l...>

<https://www.glaspodrinja.rs/aktuelno/34269/sporazum-o-saradnji-zastitnik...>

Округли сто о образовању младих је био и медијски пропраћен, а линкови за прилоге су следећи:

<https://www.dnevnik.rs/drustvo/ombudsman-o-mladima-vecina-srednoskolaca-zeli-na-fakultet-04-08-2022>

<https://www.osi-press.com/2022/08/05/ombudsman-o-mladima-vecina-srednjoskolaca-zeli-na-fakultet/>

<https://youtu.be/АКА4XpeLYNc>

<https://youtu.be/bAaAJiSGiUs>

10. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Одлуком о буџету Града Новог Сада за 2022. годину („Сл. лист Града Новог Сада“, 56/21 и 25/22), Локалном омбудсману су обезбеђена средства у висини од 19.012.896,00 динара, која се у целости остварују из прихода из буџета.

У току 2022. године, Локални омбудсман је утрошио 16.924.791,50 динара, што представља око 89% од укупно одобрених средстава из буџета Града Новог Сада. Према појединим категоријама, 67,33% новчаних средстава је утрошено за расходе за запослене (плате, додатке и накнаде запослених (зараде), социјални доприноси на терет послодавца, накнаде у природи, социјална давања запосленима, накнада трошкова за запослене и др.), за службена путовања је утрошено 1,58% средстава, за услуге по уговорима је утрошено 19,61% средстава (административне услуге, услуге образовања и усавршавања запослених, стручне услуге, остале опште услуге), 0,25% средстава је утрошено за материјал и 0,21% новчаних средстава је утрошено за донације, дотације и трансфере. На име неутрошених средстава Локални омбудсман је вратио у буџет 2.088.104,50 динара.

ЛОКАЛНИ ОМБУДСМАН

Број: XXII-020-12/2023-68

Датум: 15. март 2023. године

Нови Сад

ЛОКАЛНИ ОМБУДСМАН

Марина Попов Иветић